

АНОТАЦІЯ

Метою вступних випробувань є комплексна перевірка знань вступників, які вони отримали в результаті вивчення циклу дисциплін, передбачених освітньо-професійною програмою та навчальними планами у відповідності зі ступенем «бакалавр».

Вступні випробування охоплюють нормативні дисципліни з циклу професійної підготовки студентів відповідно до освітньо-професійної програми за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок».

Під час підготовки до випробування необхідно звернути увагу на те, що абітурієнт повинен:

знати: основи загальнодержавних та місцевих фінансів, бюджетної та податкової систем; принципи формування фінансових ресурсів підприємств та формування фінансових результатів їх діяльності; основи ведення бухгалтерського обліку; сутність та стилі ефективного менеджменту, особливості маркетингової діяльності підприємств.

вміти: ставити проблеми й обґрунтовувати їх актуальність; працювати з літературними джерелами та фактичним матеріалом; аналізувати й оцінювати різні аспекти діяльності суб'єктів господарювання з урахуванням світового досвіду; обґрунтовувати та узагальнювати власну думку; використовувати отримані знання в практичній діяльності.

Організація вступного випробування здійснюється відповідно до Правил прийому Тернопільського національного технічного університету імені Івана Пулюя у 2023 році та Положення про приймальну комісію ТНТУ.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

ТЕМАТИЧНІ БЛОКИ

1. ФІНАНСИ

Об'єктивні передумови виникнення і розвитку фінансів. Функції фінансів. Фінансові ресурси як матеріальні носії фінансових відносин. Особливості фінансів підприємств різних організаційно-правових форм. Джерела формування і напрямки використання фінансових ресурсів комерційних підприємств державної і недержавної форм власності. Фінансові ресурси підприємства: джерела формування та напрямки використання. Необоротні та оборотні активи підприємства. Поняття фінансової політики держави. Завдання і принципи ефективної фінансової політики. Стратегія і тактика фінансової політики. Фінансовий механізм як сукупність форм і методів організації фінансових відносин. Поняття фінансової системи і теоретичні основи її побудови. Структура фінансової системи України. Державне регулювання фінансових відносин. Функції законодавчих і виконавчих органів державної влади щодо загального управління фінансовими потоками. Сутність і функції податків. Елементи системи оподаткування. Класифікація податків. Види податків. Прямі податки. Непрямі податки. Податкова система України: поняття, основи побудови. Поняття державних фінансів. Фінансові ресурси держави. Державний бюджет: процедура затвердження та основні принципи формування. Джерела формування державних доходів, фактори їх зростання. Державні витрати. Бюджетний дефіцит. Сутність місцевих фінансів. Склад доходів місцевих бюджетів. Видатки місцевих бюджетів. Міжбюджетні відносини. Необхідність створення та призначення державних цільових фондів, принципи їх організації. Пенсійний фонд України. Міжнародна фінансова інтеграція та її вплив на фінансові інтереси країн і регіонів. Фінансова діяльність міжнародних організацій. Фінанси Організації Об'єднаних Націй і Європейського Союзу. Міжнародні фінансові інституції: Міжнародний валютний фонд, Група Світового банку (Міжнародний банк реконструкції та розвитку, Міжнародна асоціація розвитку, Міжнародна фінансова корпорація, Агентство з гарантування багатосторонніх інвестицій). Сутність і форми зовнішньоекономічних зв'язків. Проблеми та перспективи розвитку зовнішньоекономічних зв'язків України. Місце України у світовому економічному просторі. Взаємовідносини між Україною та ЄС. Сутність фінансового ринку, його роль у мобілізації і розподілі фінансових ресурсів. Фондовий ринок як найважливіший сегмент фінансового ринку. Біржовий і позабіржовий ринок цінних паперів. Види цінних паперів, їх основні характеристики. Фондова біржа: правове становище, організація і порядок роботи. Валютний ринок. Методи встановлення валютного курсу. Грошовий ринок. Ринок кредитних ресурсів. Економічна сутність державного кредиту, його роль у формуванні додаткових фінансових ресурсів держави і покритті бюджетного дефіциту. Види державного кредиту. Гарантовані позики як форма умовного державного кредиту. Державний борг. Структура державного боргу, механізм його формування. Економічна необхідність і роль страхування в забезпеченні безперервності суспільного виробництва. Функції страхування. Форми і методи страхового захисту. Принципи обов'язкового і добровільного страхування. Страхування кредитних і фінансових ризиків. Види особистого обов'язкового і добровільного страхування.

Рекомендована література:

1. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 року № 2456-VI. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
4. Закон України "Про підприємництво" від 07.02.1991 № 698-XII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/698-12>
5. Фінанси (державні, корпоративні, міжнародні) [підручник] /За ред. В.О. Онищенко, А.Ю. Бережна, Л.О. Птащенко, І.Б. Чичкало-Кондрацька. К.: ЦНЛ. 2019. 600 с.
6. Луніна І.О. Публічні фінанси в макроекономічній політиці зростання : монографія / Інна Олександрівна Луніна ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозів. НАН України». К., 2020. 440 с.
7. Актуальні проблеми фінансового управління: глобальні тенденції і національна практика: Монографія / за ред. Т.І.Єфименко. К.: ДННУ «Акад.фін.управління», 2018. 496 с.
8. Актуальні проблеми розвитку системи управління державними фінансами: євроінтеграційний контекст / за ред. Т.І. Єфименко; ДННУ "Акад. фін. управління". К., 2016.496 с.
9. Державне управління фінансовою системою України: концепція нової інноваційної моделі : монографія / В. В. Сухонос, Ю. В. Гаруст, В. В. Миргород-Карпова. Суми : Сумський державний університет, 2022. 212 с.
10. Макаренко М.І. Міжнародні фінанси: Навчальний посібник / К.: ЦУЛ, 2016. 548 с.
11. Ніколаєва О.М. Місцеві фінанси: Навчальний посібник/К.: ЦУЛ, 2017. 354с.

2. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ТА ЗВІТНІСТЬ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

Загальна характеристика бухгалтерського обліку. Бухгалтерський облік як інформаційна система. Мета, завдання та функції бухгалтерського обліку. Предмет, об'єкти і суб'єкти бухгалтерського обліку. Методичні прийоми бухгалтерського обліку. Облікова політика в бухгалтерському обліку: основи організації та регулювання. Бухгалтерський баланс, його зміст і будова. Структура бухгалтерського балансу. Вплив господарських операцій на зміни в балансі. Поняття та призначення рахунків бухгалтерського обліку. Структура Плану рахунків бухгалтерського обліку та суть бухгалтерських проведення. Сутність і призначення синтетичних та аналітичних рахунків. Оцінювання та калькуляція. Оцінка як елемент методу бухгалтерського обліку. Оцінка об'єктів обліку. Калькулювання в системі бухгалтерського обліку. Класифікація методів обліку витрат і калькулювання. Документація як елемент методу бухгалтерського обліку. Поняття та види інвентаризацій. Облікові реєстри та їх класифікація. Форми бухгалтерського обліку. Облік необоротних активів. Визначення, класифікація, оцінка основних засобів. Документування операцій обліку основних засобів. Облік амортизації основних засобів. Переоцінка основних засобів. Облік нематеріальних

активів. Облік запасів. Основи побудови обліку, класифікація та оцінка матеріальних оборотних засобів. Документальне оформлення руху виробничих запасів. Бухгалтерський облік надходження запасів. Бухгалтерський облік вибуття запасів. Особливості обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів. Оцінка запасів на дату балансу. Облік грошових коштів і дебіторської заборгованості. Облік касових операцій. Облік операцій на рахунках у банках. Облік інших грошових коштів. Облік цінних паперів. Облік розрахунків із дебіторами. Облік фінансових інвестицій. Поняття, класифікація та оцінка фінансових інвестицій. Облік поточних фінансових інвестицій. Облік довгострокових фінансових інвестицій. Облік власного капіталу. Поняття капіталу. Джерела капіталу та їх класифікація. Облік зареєстрованого (пайового) капіталу. Облік додаткового капіталу. Облік резервного капіталу. Облік вилученого та неоплаченого капіталу. Облік прибутку. Облік забезпечення майбутніх витрат та платежів. Облік цільового фінансування та цільових надходжень. Облік та класифікація зобов'язань. Облік короткострокових та довгострокових зобов'язань. Облік зобов'язань за векселями, за облігаціями. Облік податкових зобов'язань. Облік праці, її оплати та соціального страхування персоналу. Облік особового складу та використання робочого часу. Склад витрат на оплату праці, системи та форми оплати праці. Порядок нарахування заробітної плати, доплат та надбавок. Облік утримань із заробітної плати. Облік нарахувань на заробітну плату. Облік витрат діяльності підприємства. Поняття витрат у господарській діяльності, їх визнання і класифікація. Облік витрат, пов'язаних із операційною діяльністю, що включаються до витрат виробництва. Облік витрат, пов'язаних із операційною діяльністю, що не включаються до собівартості продукції, а відносяться до витрат звітного періоду. Облік інших витрат. Облік доходів і фінансових результатів. Поняття, класифікація та нормативно-правове забезпечення обліку доходів. Облік та визнання доходів діяльності. Облік формування фінансового результату від діяльності підприємства. Фінансова звітність. Поняття та значення звітності та вимоги до неї. Види звітності, основні її показники. Порядок складання і подання бухгалтерської звітності.

Рекомендована література:

1. Боднар М. М. Звітність підприємства. Підручник. Київ: «Центр навчальної літератури», 2019. 570 с.
2. Бухгалтерський облік : навчальний посібник / В. М. Краєвський, О. П. Колісник, Н. В. Гуріна та ін. Ірпінь: Університет ДФС України, 2021. 388 с.
3. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: навч. посіб. / О. А. Лаговська, С. Ф. Легенчук, В. І. Кузь, С. В. Кучер. Житомир: Житомирський державний технологічний університет, 2017. 416 с.
4. Бухгалтерський облік: Навчальний посібник / В. М. Соболев, І. А. Косата, Т. В. Розіт тощо; за ред. В. М. Соболева. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2018. 222 с.
5. Бухгалтерський облік: навчальний посібник / Н. С. Акімова, О. О. Говоруха, Л. О. Кирильєва, Т. О. Євлаш. Харків: ХДУХТ, 2019. 182 с.
6. Євлаш Т. О. Звітність підприємств: Опорний конспект лекцій. Харків: ХДУХТ. 2017. 181 с.

7. Звітність підприємств: навч. посіб. (для студ. вищ. навч. закл. за спец. «Облік і оподаткування») / В. П. Пантелєєв та ін. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2017. 432 с.
8. Лобода Н. О., Чабанюк О. М. Бухгалтерський облік: навчальний посібник. Київ: Алерта, 2022. 224 с.
9. Лукін В. О. Звітність підприємства: Опорний конспект лекцій. Харків: ХІБС УБС НБУ, 2018. 164 с.
10. Макаренко А. П., Меліхова Т. О., Подмешальська Ю. В., Чакалова Н. С. Бухгалтерський облік: навч.-метод. посібник. Запоріжжя: ЗДІА, 2018. 602 с.
11. Облік і аудит у питаннях та відповідях: навч.-метод. посіб. / Є. В. Калюга та ін. Київ, 2019. 374 с.
12. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: затв. наказом Мінфіну України від 30.11.1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text>.
13. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку, затверджені Міністерством фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk/nacionalni-polozhennja1>.
14. Рязанова Н. О. Бухгалтерський облік : навчально-методичний посібник. Старобільськ: ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2022. 287 с.
15. Скоробогатова Н. Є. Бухгалтерський облік: навчальний посібник. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. 248 с.
16. Ткаченко Н. М. Теорія бухгалтерського обліку : підручник. Друге видання, доповн. і переробл. Київ: Алерта, 2020. 192 с.
17. Чирва О. Г., Демченко Т. А. Бухгалтерський облік: навчальний посібник. Умань: Візаві, 2017. 169 с.

3. ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

Поняття підприємства, економіко-правові основи функціонування та нормативи, що регулюють їх діяльність. Класифікація промислових підприємств. Виробнича та загальна структури підприємств. Функції, принципи здійснення, форми, типи й моделі підприємницької діяльності. Суть управлінської діяльності, основні принципи та методи управління підприємствами, типи організаційних структур управління, напрямки вдосконалення управління. Поняття, класифікація та структура персоналу. Визначення чисельності працівників окремих категорій. Нормування праці на підприємстві. Поняття й основні елементи системи управління персоналом підприємства. Форми й ефективність підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації персоналу. Поняття, класифікація і структура основних фондів. Оцінка наявності, руху та ефективності використання основних фондів. Спрацювання (зношування) основних фондів їх види Амортизація основних фондів, методи розрахунку. Нематеріальні активи підприємств. Сутнісна характеристика оборотних коштів підприємств, склад, структура та економічне призначення. Нормування та джерела утворення оборотних коштів. Показники використання та шляхи економії оборотних коштів. Фінанси підприємств їх характеристика, склад та планування. Інвестиції, їх характеристика, структура і напрямки використання. Загальні положення методології визначення ефективності виробничих і фінансових інвестицій. Банківська система. Податкова система та взаємозв'язок з бюджетом. Цінні папери, фондові і валютні біржі. Мета, принципи й методи прогнозування. Види, принципи і методи планування. Сутність та основні етапи стратегічного

планування. Бізнес-планування: сутність і призначення. Тактичне й оперативне планування. Характеристика та показники виробничої програми. Виробнича потужність підприємств, види, шляхи покращення використання. Обґрунтування виробничих програми та потужності підприємства. Поняття якості, рівні та показники якості продукції. Стандартизація і сертифікація продукції. Економічна ефективність від поліпшення якості продукції. Продуктивність праці, методи розрахунку. Основна і додаткова заробітні плати. Елементи тарифної системи. Форми оплати праці. Склад загального фонду оплати праці. Доплати та надбавки до заробітної плати. Поняття витрат підприємства, ознаки групування витрат. Види собівартості продукції, показники собівартості. Калькулювання. Поняття ціни, складові елементи та функції цін. Поділ ціни за способом встановлення. Методи ціноутворення. Суть, основні завдання фінансово-господарської діяльності. Форми фінансування підприємств. Фінансовий план. Види та джерела формування прибутку підприємства. Показники оцінки фінансового стану підприємства. Рентабельність. Основні фактори підвищення рентабельності. Показники ефективності використання активів. Поняття реструктуризації, види, варіанти, етапи її проведення. Показники реструктуризації. Санація. Етапи реалізації санації. Поняття банкрутства підприємства. Ознаки виникнення неплатоспроможності підприємства. Судові процедури банкрутства. Ліквідація і її наслідки. Форми ліквідації.

Рекомендована література:

1. Бандурка О.М., Ковальов Є.В., Садиков М.А., Маковоз О.С. Економіка підприємства: навч. посібник / за ред. О.М. Бандурки. Харків: ХНУВС, 2017. 192 с.
2. Дмитрієв І.А., Шевченко І.Ю. Економіка підприємства: навчальний посібник для практичних занять і самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів. Харків: ХНАДУ, 2018. 292 с.
3. Економіка підприємства: навчальний посібник / О.М. Бандурка, Є.В. Ковальов, М.А. Садиков, О.С. Маковоз; за заг. ред. О.М. Бандурки. Харків: ХНУВС, 2017. 192 с.
4. Економіка підприємства: магістерський курс: навчальний посібник / за ред. проф. А.І. Яковлева, доц. Ларки Л.С. Харків: НТУ «ХПІ», 2018. 516 с.
5. Економіка підприємства : підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2020. 700 с.
6. Економіка підприємства: навчальний посібник / О.І. Лисак, Л.О. Андреева, Л.О. Болтянська. - Мелітополь: Люкс, 2020. 272 с
7. Кузьмин, В.М. Економіка підприємства та управлінська економіка: практикум. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2019. 51 с.
8. Петренко М.І., Драбовський А.Г., Петренко В.М. Економіка підприємства: навч. посібник. Вінниця: «Меркьюрі-Поділля», 2018. Т. 1. С. 432.
9. Петренко М.І., Драбовський А.Г., Петренко В.М. Економіка підприємства: навч. посібник. Вінниця: «Меркьюрі-Поділля», 2018. Т. 2. С. 404.
10. Романченко Н.В., Кожемякіна Т.В., Пічик К.В. Економіка підприємства: навч. посібник. Київ: НаУКМА, 2018. 304 с.

11. Филюк Г.М. Економіка підприємства. Тренінг-курс: навч. посібник. Київ: Київський університет, 2017. 191 с.
12. Юрченко Н.Б., Кравчук Р.С., Запхляк І.Б., Василик І.І. Економіка підприємства: навч. посібник. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2018. 377 с.
13. Яркіна Н.М. Економіка підприємства: Навч. посіб. Вид. 2-ге перероб. і доп. К.: Видавництво Ліра-К, 2017. 600 с.

4. ОСНОВИ МЕНЕДЖМЕНТУ

Сутність, роль та методологічні основи менеджменту; історія розвитку менеджменту; закони, закономірності та принципи менеджменту; функції та методи менеджменту; процес управління; планування як загальна функція менеджменту; організування як загальна функція менеджменту; мотивування як загальна функція менеджменту; контролювання як загальна функція менеджменту; інформація і комунікації в менеджменті; керівництво та лідерство; ефективність менеджменту.

Принципи та функції менеджменту. Технологія менеджменту. Система методів: адміністративні, економічні, соціально-психологічні. Функція планування. Мотивація та її основні компоненти. Змістовні та процесійні теорії мотивації. Сутність, елементи та процес управлінського контролю, його різновиди. Етапи регулювання: зворотний зв'язок, оцінка виконання рішень, корегування рішень. Функція контролю в менеджменті.

Керівництво в організації, форми влади та впливу. Теорії лідерства. Формальне та неформальне лідерство. Стилi управління. Модель сучасного менеджера, його самовдосконалення. Ролі менеджера в організації. Соціальна відповідальність у менеджменті. Ефективність управління.

Рекомендована література:

1. Основи менеджменту. Теорія і практика: Навч. посіб. / Г.Є. Мошек, І.П. Миколайчук, Ю.І. Палеха, Ю.В. Поканевич, А.С. Соломко, О.В. Коваленко, Н.В. Коваленко, В.С. Ціпуринда, Г.П. Сиваненко, О.І. Белова; за заг. ред. проф. Мошека Г.Є. Київ: Вид-во Ліра-К, 2019. 528 с.
2. Федоренко В.Г. Менеджмент : підручник.: Алерта. 2018. 492 с.
3. Мазаракі А.А., О.Є. Кузьмін, Мельник О.Г. Основи менеджменту: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Харків: Фоліо, 2020. 846 с.
4. Кузьмін О.Є. Менеджмент: навч. посіб. / О.Є. Кузьмін, Н.Т. Мала, О.Г. Мельник, О.Р. Саніна. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2022. 240 с.
5. Кузьмін О.Є. Менеджмент: навч. посіб. для самостійної роботи студента / О.Є.Кузьмін, О.Г. Мельник, Н.Я. Петришин. К.: Академвидав, 2022. 296 с.
6. Мельник, І.С. Процик, С.Б. Романишин, Р.З. Дарміць. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019. 196 с.
7. Осовська Г.В. Менеджмент: підручник / Г.В. Осовська, О.А. Осовський, вид. 4-е, перероблене і доповнене. К.: Кондор-Видавництво, 2020. 563 с.
8. Кравченко В.О. Основи менеджменту: Навчальний посібник. Одеса: Атлант, 2018. 211 с.

9. Менеджмент: навч. посіб. // Г. Є. Мошек, М. М. Ковальчук, Ю. В. Поканевич. За заг. редакцією Г. Є. Мошека. К.: Ліра-К, 2017. 550 с.
10. Макаренко І. І. Конспект лекцій з дисципліни “Менеджмент” / І. І. Макаренко. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 82 с.
11. Бутко М. П. Виробничий менеджмент: підручник / М. П. Бутко. К.: ЦУЛ, 2020. 400 с.
12. Саюн О.В. Основи менеджменту: Навчальний посібник, Черкаси. 2019. 216 с.
13. Менеджмент: навч. посіб. / А.В. Бардась, М.В. Бойченко, А.В. Дудник. Д.: Національний гірничий університет, 2017. 381 с.
14. Мостенська Т.Л., Новак В.О., Луцький М.Г., Ільєнко О.В. Менеджмент: підручник. 2-ге видання. К.: Кондор-Видавництво, 2018. 758 с.

5. МАРКЕТИНГ

Визначення, суть та етапи становлення маркетингу. Система засобів маркетингу. Основні поняття маркетингу. Функції, принципи та завдання маркетингу. Концепція вдосконалення виробництва. Концепція вдосконалення товару. Концепція інтенсифікації збутових зусиль. Концепція маркетингу. Концепція соціально-етичного маркетингу. Концепція маркетингових стосунків. Контроль маркетингу. Маркетинговий аудит. Маркетинговий план. Маркетинговий процес. Маркетингові цілі. Матриця зростання/частка. Матриця розвитку товару/ринку. Місія. Реалізація маркетингу. Стратегічне маркетингове планування. Стратегія. Матриця зростання/частка ринку (Бостонська матриця). Матриця розвитку товару/ринку (матриця І. Ансоффа). Регіональна організація служби маркетингу. Функціональна організація служби маркетингу. Товарна організація служби маркетингу. Ринкова організація служби маркетингу. Товарно-ринкова організація. Класифікація джерел і видів інформації та їх характеристика. Система маркетингової інформації. Маркетингові дослідження. Кабінетні дослідження. Польові дослідження. Пілотні дослідження. Панельні дослідження. Якісні та кількісні дослідження. Опитування. Спостереження. Експеримент. Імітація. Маркетингове середовище. Маркетингове макросередовище. Маркетингове мікросередовище. Споживчий ринок. Культура. Субкультура. Місткість ринку. Мотив. Сприйняття. Референтні групи. Супер-новатори. Новатори (ранні послідовники), помірковані або рання більшість, консерватори або пізня більшість, суперконсерватори або відстаючі. Товар-новинка. Промисловий маркетинг. Ринок організацій-споживачів. Соціальний клас. STP-маркетинг. Масовий маркетинг. Індивідуальний маркетинг. Диференційований маркетинг. Недиференційований маркетинг. Концентрований маркетинг. Локальний маркетинг. Міжринкова сегментація. Мікромаркетинг. Позичування товару. Позичка товару. Сегмент. Сегментування ринку. Сегментування за географічним принципом. Сегментування за демографічним принципом. Сегментування за психографічною ознакою. Сегментування міжнародних ринків. Цільовий ринок. Бренд. Брендінг. Варіація товару. Диверсифікація діяльності підприємства. Диференціація товару. Сервіс. Товар. Товари промислового призначення. Товари широкого вжитку (споживчі товари). Товари особливого попиту. Товари пасивного попиту. Якість товару.

Товарний асортимент. Товарна номенклатура. Широта товарної номенклатури. Насиченість товарного асортименту. Глибина товарного асортименту. Гармонійність асортименту. Стратегія інновації товару. Стратегія диверсифікації. SWOT-аналіз. GAP-аналіз. Стратегічна модель Майкла Портера. Матриця Бостонської консультативної групи. Матриця «McKinsey – General Electric». Маркетинг послуг. Бренд менеджмент. Товарна політика. Торгова марка. Інноваційна політика. Розробка товару (послуги). Планування нових товарів. Дизайн товару. Генерація ідей. Мозкова атака. Конференція ідей. Синектика. Метод морфологічного аналізу. Метод контрольних запитань. Метод словесних асоціацій. Метод колективного блокноту. Концепція товару. Тестування. Точка беззбитковості. Метод простого рейтингу. Метод парного порівняння. Метод шкальних оцінок. Життєвий цикл товару. Стратегія інтенсивного маркетингу. Стратегія вибіркового проникнення. Стратегія широкого проникнення. Стратегія пасивного маркетингу. Модифікація або варіація товару. Стратегія елімінації товару. Пробний маркетинг. Товарна інноваційна політика. Маркетингова стратегія ціноутворення. Маркетингова цінова політика. Цінова стратегія. Стратегія високих цін. Стратегія престижних цін. Стратегія «зняття вершків». Стратегія східчастих премій. Стратегія низьких цін. Стратегія середніх цін. Стратегія єдиних цін. Стратегія диференційованих цін. Стратегія гнучких (еластичних) цін. Стратегія стабільних (фіксованих) цін. Стратегія нестабільних цін. Стратегія «психологічних» або неокруглених цін. Стратегія цінового лідера. Стратегія конкурентних цін. Стратегія глибокого проникнення. Стратегія переваг. Стратегія доброякісності. Стратегія показного блиску. Стратегія пограбування. Стратегія завищеної ціни. Стратегія цін на супутні товари. Стратегія цін на взаємодоповнюючі (обов'язкові) товари. Стратегія пакетного ціноутворення. Адаптація ціни. Знижка. Попит. Прибуток. Пропозиція. Собівартість. Торговельна надбавка. Методи встановлення ціни. Маркетингова політика розподілу. Канали розподілу. Рівень каналу розподілу. Непрямі канали розподілу. Вертикальні маркетингові системи. Горизонтальні маркетингові системи. Багатоканальна або комбінована маркетингова система. Довжина каналу розподілу. Ширина каналу розподілу. Логістика. Ексклюзивний розподіл. Селективний розподіл. Інтенсивний розподіл. Роздрібна торгівля. Дилер. Дистриб'ютор. Посередник. Спеціалізовані магазини. Універмаги. Універсами. Магазини товарів повсякденного попиту. Супермаркети. Гіпермаркети. Торговельні комплекси. Незалежний роздрібний торговець. Торговельна мережа. Роздрібний франчайзинг. Орендований відділ прямої роздрібною торгівлі. Торговельні автомати. Торгівля на рознос. Маркетингова політика комунікацій. ATL (above the line) комунікації. Комунікації BTL (below the line). Комунікації TTL (through the line). Комунікації. Фірма-відправник. Кодування. Звернення. Канал комунікації. Декодування. Зворотна реакція. Зворотний зв'язок. Перешкоди. Прямий маркетинг. Реклама. Ідентифікація цільового ринку. Персональний (особистий) продаж. Паблік рилейшнз. Пабліситі. Товарна пропаганда. Лобіювання. Інтегровані маркетингові комунікації. Маркетинг подій (івент-маркетинг). Прес-реліз.

Рекомендована література:

1. Бабко Н.М. Поведінка споживача: навчальний посібник / Н.М. Бабко, О.В. Мандич, І.О. Сєвідова та ін. Харків: ХНТУСГ, 2020. 170 с.
2. Балабанова Л.В., Холод В.В., Балабанова І.В. Маркетинг підприємства. Київ.: Центр учбової літератури, 2019. 612 с.
3. Божкова В.В., Башук Т.О. Мерчандайзинг: Навчальний посібник. Суми: ВТД «Університетська книга», 2017. 125 с.
4. Безугла Л. С., Ільченко Т.В., Юрченко Н.І. Маркетингові дослідження: навчальний посібник. Дніпро: Видавець Біла К. О., 2019. 300 с.
5. Верлока В. С., Коноваленко М. К., Сиволовська О. В. Стратегічний маркетинг: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів. Харків: УкрДАЗТ, 2017. 289 с.
6. Карпенко Н.В. Маркетингова діяльність підприємств: сучасний зміст. Київ.: Центр учбової літератури, 2019. 252 с.
7. Катаєв А.В. Маркетинг: навчальний посібник. Харків: видавничий центр «Діалог», 2016. 290 с.
8. Крикавський Є., Похильченко О., Фертч М. Логістика та управління ланцюгами поставок: Навч. посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 844 с.
9. Литовченко І.Л. Інтернет- маркетинг. Київ: Знання, 2017. 198 с.
10. Маркетингові комунікації: навч. посіб. для студентів / П.В. Захарченко та ін. Київ: КНУБА, 2016. 151 с.
11. Окландер М.А., Кірносова М.В. Маркетингова товарна політика: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 246 с.
12. Окландер М.А., Чукурна О.П. Маркетингова цінова політика / М.А. Окландер, О.П. Чукурна. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 284 с.
13. Петруня Ю. Є., Петруня В. Ю. Маркетинг: навчальний посібник. Дніпропетровськ: Університет митної справи та фінансів, 2016. 362 с.
14. Попова Н.В. Маркетинг: підручник. Харків: В справі, 2016. 298 с.
15. Сенишин О.С., Кривешко О.В. Маркетинг: навч. посібник. Львів: Львівський національний університет імені Івана Франка, 2020. 347с.
16. Соціально-етичний маркетинг: монографія. За заг. ред. А.А. Мазаракі, Є.В. Ромата. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 372.
17. Череп О.Г. Маркетинг. Навчальний посібник. Київ: Кондор, 2021. 728 с.

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ЗАВДАНЬ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ (ЗА ТЕМАТИЧНИМИ БЛОКАМИ)

1. ФІНАНСИ

1. Передумови виникнення та сутність фінансів. Функції фінансів.
2. Сутність фінансової політики держави, принципи її ведення.
3. Типи фінансової політики держави.
4. Фінансовий механізм та його роль в реалізації фінансової політики.
5. Структура фінансової системи України.
6. Фінансовий контроль. Функції органів державної влади у контексті фінансового контролю.
7. Економічна природа і функції бюджету. Загальний та спеціальний фонди державного бюджету.
8. Складові бюджетного процесу.
9. Доходи та видатки державного бюджету.
10. Бюджетний дефіцит: причини виникнення та способи подолання.
11. Доходи та видатки місцевих бюджетів України.
12. Міжбюджетні відносини.
13. Державні цільові фонди та їх значення для забезпечення системи соціального страхування. Пенсійний фонд України.
14. Організаційно-правова характеристика суб'єктів підприємницької діяльності
15. Фінансові ресурси підприємства: джерела формування та напрями використання.
16. Оборотні та необоротні активи підприємства.
17. Економічна природа та функції податків.
18. Елементи податкової системи.
19. Класифікація податків.
20. Сутність податкової пільги.
21. Загальнодержавні та місцеві податки.
22. Сутність спрощеної системи оподаткування.
23. Економічна необхідність і роль страхування в забезпеченні безперервності суспільного виробництва. Функції страхування.
24. Класифікація страхування за об'єктами і за ознакою ризику.
25. Принципи обов'язкового і добровільного страхування.
26. Страхування кредитних і фінансових ризиків.
27. Сутність та структура державного боргу, причини його виникнення.
28. Сутність та форми державного кредиту, причини його виникнення.
29. Методи управління державним боргом.
30. Базові показники оцінки безпечної величини державного боргу.
31. Сутність державних гарантій, порядок їх надання.
32. Фінансовий ринок: види та функції.
33. Фондовий ринок.
34. Види цінних паперів.
35. Особливості здійснення операцій на валютному ринку.
36. Економічна природа і призначення міжнародних фінансів.
37. Міжнародні фінансові інститути.

38. Міжнародні фінансові розрахунки.
39. Міжнародний валютний фонд (МВФ).
40. Світовий банк (СБ).
41. Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР).
42. Організація об'єднаних націй (ООН).
43. Європейський Союз (ЄС).
44. Міжнародні інвестиції: функції, види та основні тенденції міжнародного інвестування.
45. Прямі іноземні інвестиції в економіці України.
46. ТНК: класифікація та порядок ведення діяльності.
47. Вільні економічні зони, офшорні зони.
48. Науково-технологічний парк.

2. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ТА ЗВІТНІСТЬ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

1. Поняття про господарський облік.
2. Види господарського обліку.
3. Бухгалтерський облік як інформаційна система.
4. Мета, завдання та функції бухгалтерського обліку.
5. Предмет, об'єкти і суб'єкти бухгалтерського обліку.
6. Облікові вимірники.
7. Методичні прийоми бухгалтерського обліку.
8. Облікова політика в бухгалтерському обліку: основи організації та регулювання.
9. Бухгалтерський баланс, його зміст та значення.
10. Структура балансу.
11. Вплив господарських операцій на зміни в балансі.
12. Бухгалтерські рахунки та їх побудова.
13. Суть та значення методу подвійного запису в обліку.
14. Синтетичні і аналітичні рахунки.
15. План рахунків бухгалтерського обліку.
16. Значення калькуляції в бухгалтерському обліку.
17. Оцінювання як метод бухгалтерського обліку.
18. Документація, її значення.
19. Вимоги до змісту і оформлення документу.
20. Класифікація документів.
21. Документооборот і його організація.
22. Інвентаризація та її методи.
23. Облікові реєстри.
24. Форми ведення бухгалтерського обліку.
25. Визначення, класифікація, оцінка основних засобів.
26. Облік амортизації основних засобів.
27. Облік нематеріальних активів.
28. Виробничі запаси: визначення і класифікація.
29. Оцінка вибуття запасів.
30. Облік запасів.
31. Відображення запасів у звітності.

32. Облік касових операцій.
33. Облік операцій на рахунках у банках.
34. Облік розрахунків із дебіторами.
35. Поняття фінансових інвестицій.
36. Відображення в обліку довгострокових фінансових інвестицій.
37. Синтетичний та аналітичний облік короткострокових фінансових інвестицій.
38. Класифікація власного капіталу.
39. Облік зареєстрованого (пайового) капіталу.
40. Облік резервного капіталу, вилученого капіталу та нерозподіленого прибутку.
41. Облік та класифікація зобов'язань.
42. Облік короткострокових та довгострокових зобов'язань.
43. Облік податкових зобов'язань.
44. Система оплати праці, форми та структура заробітної плати.
45. Аналітичний та синтетичний облік заробітної плати.
46. Облік розрахунків соціального страхування персоналу.
47. Класифікація витрат.
48. Облік прямих і загальновиробничих витрат.
49. Облік браку у виробництві.
50. Класифікація та оцінка готової продукції.
51. Поняття та класифікація доходів і фінансових результатів.
52. Облік доходів.
53. Значення звітності та вимоги до неї.
54. Види звітності, основні її показники.
55. Порядок складання і подання бухгалтерської звітності.

3. ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

1. Поняття підприємства, класифікація за різними ознаками.
2. Поняття, види та чинники визначення структури підприємства.
3. Зміст поняття основних засобів підприємства та їх класифікація.
4. Характерні ознаки та визначення основних і оборотних виробничих засобів.
5. Структура основних фондів підприємства.
6. Види вартостей основних засобів підприємства.
7. Розрахунок норм амортизації за існуючих методів обчислення амортизаційних відрахувань.
8. Розкрити економічний зміст понять «зношення» та «амортизації» основних засобів.
9. Загальні показники оцінки ефективності використання основних засобів підприємства.
10. Часткові показники використання основних фондів підприємства.
11. Характеристика видів зношення основних засобів та форм їх усунення.
12. Характеристика поняття та видів виробничої потужності.
13. Розрахунок потужності підприємства та оцінка ефективності використання.
14. Ресурсне обґрунтування виробничої програми підприємства.

15. Нематеріальні активи підприємства та їх види.
16. Економічна ефективність капітальних інвестицій.
17. Розкрити поняття «інвестиції» та характеристика їх видів.
18. Характеристика складових елементів оборотних фондів підприємства.
19. Визначення та складові елементи оборотних коштів підприємства.
20. Кількісні та якісні показники в системі характеристики персоналу підприємства.
21. Дати визначення заробітної плати та характеристику її видів.
22. Характеристика форм оплати праці на підприємстві.
23. Характеристика поняття персоналу підприємства, його склад і структура.
24. Поняття собівартості продукції та її види.
25. Характеристика витрат за статтями калькуляції при формуванні собівартості продукції.
26. Характеристика методів визначення собівартості продукції.
27. Загальна характеристика продукції, її номенклатура та асортимент.
28. Характеристика складових елементів формування ціни на продукцію.
29. Дати визначення рентабельності та пояснити методику її розрахунку.
30. Пояснити механізм формування доходів та прибутків підприємства.
31. Пояснити зміст поняття «якості продукції» та фактори впливу на її рівень.
32. Пояснити методи формування ціни на продукцію (послуги) підприємства.
33. Принципи планування на підприємстві.
34. Характеристика методів планування на підприємстві.
35. Поняття кошторису витрат виробництва та його складові елементи.
36. Показники собівартості продукції та порядок їх обчислення.
37. Доходи підприємства та їх види.
38. Сутність прибутку підприємства та його функції.
39. Поняття ефекту та ефективності і методика їх обчислення.
40. Економічний зміст видів рентабельності підприємства.
41. Показники оцінки фінансового стану підприємства
42. Реструктуризація та санація підприємства, види, етапи проведення.
43. Банкрутство підприємства та його оцінка.

4. ОСНОВИ МЕНЕДЖМЕНТУ

1. Основні функції менеджменту.
2. Визначення керівників низового та інституційного рівнів управління.
3. Складові частини організації.
4. Ситуативний підхід в управлінні.
5. Визначення поняття менеджера.
6. Сутність, роль та методологічні основи менеджменту.
7. Історія розвитку менеджменту.
8. Закони, закономірності та принципи менеджменту.
9. Функції та методи менеджменту.
10. Процес управління.
11. Планування, організування, мотивування та контролювання як загальні функції менеджменту.
12. Інформація і комунікації в менеджменті.
13. Керівництво та лідерство і їх вплив на ефективність менеджменту.

14. Принципи та функції менеджменту.
15. Технологія менеджменту.
16. Система методів: адміністративні, економічні, соціально-психологічні.
17. Змістовні та процесійні теорії мотивації.
18. Сутність, елементи та процес управлінського контролю, його різновиди.
19. Етапи регулювання: зворотний зв'язок, оцінка виконання рішень, корегування рішень.
20. Функція контролю в менеджменті.

5. МАРКЕТИНГ

1. Визначення, суть та етапи становлення маркетингу.
2. Комплекс маркетингу.
3. Основні поняття маркетингу.
4. Функції, принципи та завдання маркетингу.
5. Характеристика концепцій маркетингу.
6. Види маркетингу.
7. Стратегічне маркетингове планування: сутність, мета, завдання і етапи його проведення.
8. Роль маркетингу в стратегічному плануванні.
9. План маркетингу, його структура.
10. Організація маркетингу на підприємстві.
11. Маркетингова інформація, її важливість і різновиди.
12. Суть, зміст та етапи проведення маркетингових досліджень.
13. Маркетингове середовище та його характеристика.
14. Основні фактори, що впливають на купівельну поведінку споживачів.
15. Етапи рішень, які ухвалюють споживачі щодо покупки.
16. Ухвалення рішення про купівлю товару новинки.
17. Ринки організованих споживачів та поведінка фірм покупців.
18. Значення, переваги і недоліки сегментації ринку.
19. Підходи до сегментації споживчого ринку, ринку організованих споживачів та міжнародного ринку.
20. Оцінка й вибір цільових ринків.
21. Зміст і значення позиціонування.
22. Товар у маркетинговому розумінні.
23. Класифікація товарів і послуг.
24. Стратегічні рішення компаній для просування на ринку своїх товарів і послуг.
25. Маркетинг послуг.
26. Поняття брэнда. Стратегії просування брэнда.
27. Створення нових товарів.
28. Етапи створення нового товару.
29. Етапи життєвого циклу товару.
30. Споживча вартість і кошти компанії під час встановлення ціни.
31. Внутрішні й зовнішні чинники, що впливають на ціноутворення.
32. Основні стратегії визначення цін на товари.
33. Методи встановлення ціни.
34. Пристосовування ціни до ринкових умов.

35. Структура й основні типи маркетингових каналів для промислових і споживчих продуктів.
36. Значення діяльності торгових посередників.
37. Типи і форми роздрібного продажу.
38. Управління системою постачання.
39. Основні форми маркетингової комунікації.
40. Реалізація маркетингових комунікацій.
41. Основні рішення, пов'язані зі створенням рекламної програми.
42. Рекламні акції та стимулювання збуту товарів як форми маркетингових комунікацій.
43. Етапи особистих продажів.
44. Використання зв'язків із громадськістю як складника програм маркетингових комунікацій.
45. Застосування стратегії інтегрованої маркетингової комунікації.

КРИТЕРІЙ ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Вступне випробування проводиться згідно програми вступного випробування у формі тестових завдань. Структура тестових завдань передбачає п'ять тематичних блоків, що зазначені в програмі вступного випробування з тестовими завданнями із вибором однієї правильної відповіді у кожному тестовому завданні (25 тестових завдань). Кожне тестове завдання оцінюється в один бал. Час на виконання - 60 хвилин.

За результатами вступного випробування вступник отримує від 0 до 25 тестових балів, котрі переводяться в рейтингову оцінку від 100 до 200 балів відповідно до таблиці:

Кількість тестових балів	Рейтингова оцінка	Кількість тестових балів	Рейтингова оцінка
0	не склав	13	152
1	не склав	14	156
2	100	15	160
3	105	16	164
4	110	17	168
5	115	18	172
6	120	19	176
7	125	20	180
8	130	21	184
9	135	22	188
10	140	23	192
11	144	24	196
12	148	25	200